

בש"פ 6692/16 - לירז רז נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6692/16

כבוד השופט י' דנציגר
לירז רז

לפני:
העוררת:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
מיום 29.8.2016 במ"ת 38520-06-16 שניתנה על ידי
כבוד השופט מ' יפרח

תאריך הישיבה: ג' באלול תשע"ו (6.9.16)

בשם העוררת: עו"ד עמית בר

בשם המשיבה: עו"ד נעימה חנאווי-כראם

החלטה

לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 29.8.2016 (השופט מ' יפרח) במ"ת 38520-06-16, במסגרתה הורה בית המשפט על מעצרה של העוררת עד לתום ההליכים נגדה.

רקע עובדתי והחלטות קודמות

1. ביום 19.6.2016 הוגש נגד העוררת כתב אישום המייחס לה עשרים אישומים, הכוללים מאות עבירות רכוש.

עמוד 1

ומרמה חמורות.

2. על פי המפורט בכתב האישום, העוררת היא בעלת מניות והמנהלת היחידה של נאשמת 2, חברת "כאן גרים" בע"מ, אשר עיסוקה בייצוג נדל"ן, שמאות ותיווך. החל משנת 2012, ועל רקע מצבה הכלכלי, גמלה בליבה של העוררת ההחלטה לפעול לשם קבלת כספים במרמה ושלא כדין. העוררת הציגה בפני גורמים שונים מצגי שווא שקריים, תוך ניצול קשרי הידידות שרקמה וכן עובדת היותה עיוורת. במסגרת מצגים אלו הציגה עצמה העוררת, בין היתר, כאשת עסקים בעלת חברה מצליחה בתחום הנדל"ן, כעובדת ברשות מקרקעי ישראל, כשמאית מקרקעין מורשית, כבעלת היתר מיוחד להגשת הצעות במכרזים לרכישת נכסי נדל"ן המפורסמים על ידי כונס הנכסים הרשמי של מדינת ישראל (להלן: הכנ"ר) וכבעלת קשרים עסקיים ענפים, כל זאת ביוזמה כי דברים אלו אינם אמת. בהסתמך על מצגי השווא, קיבלה העוררת מקורבנותיה במרמה סכומי כסף בעבור הגשת הצעותיהם במכרזים בדו"ח ועסקאות רכישה ושותפות פיקטיביות בקרקעות. חומרה יתרה נמצאה במעשיה של העוררת נוכח העובדה שהתנהגותה נמשכה לאורך זמן רב ונעשתה בקור רוח תוך הצגת מצגי שווא לקורבנותיה אשר כללו בין היתר קיום פגישות בבנייני משרדים ויקרתיים, שימוש ברכב מפואר, נהג ועוזרת אישית, זיוף מכתבים רשמיים של הכנ"ר וחיוב קורבנותיה בהסכמי סודיות חמורים. בנוסף, לא דיווחה העוררת כחוק על הכנסותיה והכנסות החברה שבבעלותה, בסך 3,410,574 ש"ח, בשנים 2012-2015. עוד צוין בכתב האישום כי העוררת ביצעה את העבירות המיוחסות לה שעה שהייתה תחת צו כינוס נכסים והיא נמנעה מלדווח על פעילותה העסקית ועל הכנסותיה למנהל הממונה אשר מונה לה מתוקף צו הכינוס, וכן מסרה מידע שקרי בחקירה שנערכה לה על ידו.

3. בגין מעשים אלו הואשמה העוררת בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); הלבנת הון, לפי סעיף 3(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000; ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק ביחד עם סעיף 25 לחוק; זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 אמצע + סיפא לחוק; שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 419 לחוק; שימוש במרמה, ערמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); והשמטת הכנסה במזיד בכוונה להתחמק ממס, לפי סעיף 220(1) לפקודה.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרה של העוררת עד לתום ההליכים, במסגרתה טענה לקיומן של ראיות לכאורה ולעילת מעצר, מן הטעם שהמעשים המיוחסים לעוררת בכתב האישום מלמדים על מסוכנותה לציבור ולרכושו, וכן משום שקיים יסוד סביר לחשש כי אם תשוחרר, תנסה העוררת לשבש הליכי משפט ולהתחמק מהדין. בקשתה של המשיבה נתמכה בתסקיר מעצר שנערך בתאריך 22.8.2016 ובו שירות המבחן לא בא בהמלצה על שחרורה של העוררת לחלופת מעצר. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות עבירה וחשש מפני שיבוש הליכי משפט, וכן כי יהיה קושי לאכוף הגבלת שימוש באמצעי מדיה ותקשורת, ולפקח על התנהלותה של העוררת בהיותה בחלופת מעצר. כמו כן, התרשם שירות המבחן, כי נוכח סגנון ואורח חייה של העוררת, היא תתקשה להימצא במצב של חוסר מעש מלא ולאורך זמן במסגרת מעצר בית. יצוין כי שירות המבחן נפגש עם אמה של העוררת. מפקחים אפשריים נוספים לא התייצבו לפני השירות, ומסרו כי נבצר מהם להגיע.

5. ביום 28.8.2016 התקיים דיון בפני בית המשפט המחוזי, במהלכו סירב בית המשפט לשמוע ערבים נוספים שהציעה העוררת, וקבע כי תחילה יש להחליט האם בכלל קיים מקום לבחון חלופת מעצר.

6. בהחלטתו מיום 29.8.2016 קבע בית המשפט המחוזי כי המשיבה הרימה את הנטל המוטל עליה בשלב זה של הדיון, להראות כי מסוכנותה של העוררת והחשש מפני "חזרה לשגרה" מצידה, יש להם אחיזה במציאות וכי בעטיים לא ניתן לשחרר את העוררת לחלופת מעצר. זאת, בעיקר נוכח הקושי לאכוף על העוררת להימנע משימוש באמצעי תקשורת נתונים, וכן נוכח התרשמותו של שירות המבחן, כי אורח חייה של העוררת לא יאפשר לה ישיבה באפס מעש

לפרק זמן ארוך בהיותה במעצר בית. בית המשפט הוסיף כי קיים חשש נוסף, והוא שהמשיבה תעשה כל שביכולתה לחמוק מן הדין. חשש זה מתעורר נוכח הימנעותה של העוררת, פעם אחר פעם, מהתייצבות למשפט נוסף שהתנהל נגדה, גם הוא בעקבות ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה, בהן הורשעה העוררת תוך כדי מעצרה בתיק דנן (ת"פ 21065-01-12, בבית משפט השלום באילת). עוד ציין בית המשפט המחוזי כי התסקיר של שירות המבחן לא המליץ על שחרור העוררת לחלופת מעצר. בית המשפט הבהיר, כי על אף שעבירות רכוש אינן מקימות חזקת מסוכנות, הרי עיון בכתב האישום מעלה את מידת הסיכון הנשקף מן העוררת אם לא תהיה נתונה תחת פיקוח הדוק, זאת נוכח תחכומה וכישוריה הוורבאליים אשר עלולים לשמש אותה ליצירת קשר עם קורבנותיה ואף עם מפקחיה המוצעים (בני משפחתה הקרובה). חשש זה מתעצם נוכח העובדה שהמשיבה השיבה לעוררת את המחשב המיוחד המשמש אותה. בשל כל האמור לעיל, קבע בית המשפט כי אין חלופה אשר תבטיח את השגת מטרת מעצרה של העוררת, ועל כן הורה על מעצר עד תום ההליכים.

מכאן הערר שלפני.

טענות הצדדים בערר

7. במסגרת הערר טענה העוררת - באמצעות בא-כוחה, עו"ד עמית בר - נגד קביעתו של בית המשפט המחוזי כי שחרורה למעצר בית בפיקוח הוא בבחינת "חזרה לשגרה". לטענת העוררת, קביעתו הדיכטומית של בית המשפט באשר לשני מקרי קיצון - מעצר של ממש או "חזרה לשגרה" - נוגדת את מהות המושג "חלופת מעצר" ושגויה. העוררת הוסיפה וטענה כי בית המשפט שגה בקביעתו באשר לקיומו של חשש לשיבוש הליכי משפט מצידה, וציינה כי המשיבה לא הצביעה על פעולות שיבוש שנעשו על ידי העוררת הן בטרם פתיחת החקירה והן לאחר שנפתחה. כך גם חששה של קצינת המבחן מפני שימוש אפשרי של העוררת במחשב אינו מבוסס, זאת משום שהעבירות הנטענות שביצעה העוררת אינן עבירות מחשב אלא עבירות מרמה "קלאסיות" של מצגי שווא אשר ביצוען אינו מצריך בהכרח נגישות למחשב. עוד טענה העוררת כי לא קיימות אינדיקציות קונקרטיות המלמדות על שיבוש או ניסיון לשיבוש הליכי משפט.

8. באשר למסוכנות שייחס לה בית המשפט המחוזי, טענה העוררת כי טעה בית המשפט בקביעתו לפיה העוררת עלולה להשתמש בכישוריה הוורבאליים ותחכומה כלפי המפקחים ולכן מראש לא ניתן לשקול את שחרורה בחלופה. מעבר לכך, הלינה העוררת על סירובו של בית המשפט לשמוע את המפקחים, שכן קביעתו בקשר למפקחים אינה אפשרית ללא שמיעת מפקחים ספציפיים רלבנטיים. על כן שגה בית המשפט משלא בדק את החלופה המוצעת, ולכל הפחות היה עליו לבחון בעצמו את המפקחים המוצעים או לשלוח אותם לשירות המבחן לתסקיר משלים.

9. עוד טענה העוררת כי בית המשפט המחוזי טעה בכך שלא נתן משקל ראוי לגורמים מפחיתי סיכון אשר צוינו בתסקיר המעצר וביניהם התובנה הראשונית שגילתה העוררת באשר לכשלים בהתנהגותה וכן פרסום והצפת כישלונה ומעשיה. לעמדתה, עובדת היותה עיוורת והמגבלה הפיזית הכרוכה בכך מהווה גם היא גורם מפחיתי סיכון אשר לא ניתן לו המשקל הראוי על ידי בית המשפט.

10. באשר למשקל שנתן בית המשפט המחוזי לאי התייצבותה לדיונים שהתנהלו נגדה בבית משפט השלום באילת והשלכתו על התיק שבעניינו, טענה העוררת כי החשש מאי התייצבותה יקטן אם תימצא בתנאי מעצר בית, בנוסף לערבויות שיקבעו.

11. בדיון שהתקיים לפני טענה המשיבה - באמצעות באת-כוחה, עו"ד נעימה חנאווי-כראם - כי אין בנסיבות העניין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי ויש לדחות את הערר. המשיבה טענה כי המסוכנות הנשקפת ממעשי העוררת היא גבוהה וברורה על פניה. נטען כי מכתב האישום ניתן ללמוד שמדובר בעוררת מתוככמת, אשר לא בוחלת באמצעים, שביצעה במשך תקופה ממושכת עבירות של מרמה וזיוף בהיקף של כשלושה מיליון ש"ח. אין בעובדת היותה

עיוורת כדי להפחית את הסיכון הנשקף ממנה, ואת כל העבירות שביצעה, ביצעה חרף היותה עיוורת. נטען כי שירות המבחן הגיש תסקיר מעמיק המתייחס בהרחבה למאפייני אישיותה של העוררת, ולסיכון הנשקף ממנה, ונמצא כי מדובר בסיכון גבוה וכן לסכנה לשיבוש הליכי משפט מצידה. המשיבה הטעימה כי שירות המבחן הגיע לממצאים אלו כאשר הוא כלל אינו מודע לכך שהתנהל נגד המשיבה תיק בבית משפט השלום באילת, וחרף העובדה שנתון זה לא עמד בפניו, עדיין הגיע למסקנה כי קיים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט. עוד ציינה המשיבה כי שירות המבחן קבע שהעוררת זקוקה לחלופת מעצר הרמטית, וכי קיים קושי לאכוף מניעת גישה לאמצעי תקשורת שבאמצעותם, בין היתר, ביצעה את העבירות המיוחסות לה. באשר לחשש לשיבוש הליכי משפט, שבה המשיבה וחזרה על הטענה כי לעוררת יכולת להשפיע ולהניע אנשים המועסקים אצלה. באשר לאי התייצבותה להכרעת הדין ולדיונים במשפט שהתנהל נגדה בבית משפט השלום באילת, טענה המשיבה כי העוררת עשתה לעצמה דין תוך זלזול בוטה בהליכים וניסיון לסכל את ההליך. כמו כן, ציינה המשיבה כי שירות בתי הסוהר (להלן: שב"ס) נתן הסכמתו לרכישת מחשב מיוחד עבור המשיבה שיוכל לשמש אותה לעיון בחומרי החקירה. שב"ס פנו אל העוררת והיא טענה כי מדובר בתוכנה שעלותה 50,000 ש"ח, ואילו לאחר בירורים עלה כי מחירה של התוכנה הוא כ-8,000 ש"ח בלבד. המשיבה טענה כי התנהלותה של העוררת גם במקרה זה מצביעה על כך שלא ניתן לתת בה אמון.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ונספחיה, והאזנתי לטענותיהם של באי-כוח הצדדים בדיון לפני, הגעתי לכלל מסקנה שיש מקום להורות על הכנת תסקיר מעצר נוסף בעניינה של העוררת, אשר במסגרתו תציג העוררת בפני שירות המבחן את חלופת המעצר המוצעת ותוודא התייצבותם של כל המפקחים המוצעים על ידה לפני שירות המבחן. על בסיס נתונים אלו יבחן שירות המבחן בשנית אם קיימת חלופת מעצר הולמת דיה בנסיבות העניין, ויניח את התסקיר לפני בית המשפט המחוזי כדי שזה יכריע בדבר.

13. אין ספק כי העבירות שבביצוען מואשמת העוררת הן חמורות, וכי הן מעידות על מסוכנות בלתי מבוטלת הנשקפת ממנה. אלא שגם בהינתן האמור לעיל, השאלה שיש להשיב עליה בנסיבות העניין היא האם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה", כאמור בסעיף 21(ב)(1) (לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, דהיינו האם ישנה חלופת מעצר קונקרטית הולמת דיה על מנת לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעוררת.

14. בענייננו, עולה כי בעת עריכת התסקיר לא עלה בידי שירות המבחן לבחון את המפקחים הנוספים שהציעה העוררת ולהתרשם מהם. לא נעלמה מעיני העובדה שבפני שירות המבחן התייצבה רק אמה של העוררת וכי המפקחים הנוספים המוצעים מסרו שהם טרודים בעבודתם. עוד יש לציין כי לדיון בבית המשפט המחוזי הגיעו שתי מפקחות פוטנציאליות - אמה של העוררת ואחותה - אשר יתקשו, גם לדעת בא-כוחה של העוררת, לתת מענה ראוי לחלופת מעצר. ואולם, משנטען על ידי בא-כוחה של העוררת כי חל שינוי בעניינם של המפקחים, באופן שכעת הם מבינים את הנדרש מהם ומוכנים לשתף פעולה ולשמש כמפקחים עליה במסגרת חלופת המעצר המוצעת, אני מוצא לנכון לאפשר להם להתייצב לפני שירות המבחן במסגרת עריכת תסקיר חדש. נתון נוסף שראוי שיילקח בחשבון בעת עריכת התסקיר, ואשר לא עמד לנגד עיני שירות המבחן בעת עריכת התסקיר הקודם, הוא ההליך שהתנהל נגד המשיבה בבית משפט השלום באילת, וכן התנהלותה של העוררת בהליך זה. אוסיף - כמובן מבלי לקבוע מסמרות - כי ייתכן שהקושי לתת אמון בעוררת, בשל חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט, הנובע בין היתר ממאפייני אישיותה, וכן החשש לאי התייצבותה לדיונים, יהיה ניתן לאיין באמצעות תנאים מגבילים אותם תיקבע הערכאה הדיונית, ככל שתחליט על מעצר בפיקוח אלקטרוני או על שחרור לחלופת מעצר, ועל התנאים המגבילים הנלווים.

15. בשולי הדברים אציין כי לא נעלמה מעיני הטענה שהעלה בא-כוחה של העוררת לעניין מוגבלותה של העוררת, בשל היותה עיוורת, והקשיים שהיא חווה בעת שהותה במעצר על רקע מוגבלותה. נראה כי יש ממש בטענה לפיה שהות

מאחורי סורג ובריאח קשה יותר לעוררת מאשר למי שאינו סובל ממוגבלות דומה. לפיכך, ועל אף שאין במוגבלות כשלעצמה כדי להביא אוטומטית להקלה בתנאי המעצר, אני סבור כי נכון יהיה ליתן משקל מסוים למוגבלות ולקשיים שהיא חווה במעצר בעת בחינת חלופת מעצר מתאימה עבודה [על מוגבלותו של עצור כשיקול המובא בחשבון בעת בחינת חלופת מעצר בעניינו, ראו והשוו: בש"פ 5869/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה ט' (16.8.2010); בש"פ 6289/14 מדינת ישראל נ' אסרף, פסקה 14 (29.9.2014); בש"פ 8980/14 מדינת ישראל נ' מונדר, פסקה 8 (5.1.2015)].

16. אשר על כן, אני מורה על עריכת תסקיר מעצר נוסף בעניינה של העוררת. התסקיר יונח על שולחנו של בית המשפט המחוזי עד ליום 2.10.2016 וזה יבחן את אפשרות המשך מעצרה של העוררת בפיקוח אלקטרוני או את אפשרות שחרורה של העוררת לחלופת מעצר. ככל שיחליט על אחת משתי חלופות אלה, יקבע בית המשפט המחוזי דרכים ואמצעים שיבטיחו את הימנעותה של העוררת משימוש בטלפון, במחשב ובאמצעי מדיה ותקשורת אחרים. זאת למעט שימוש מפוקח במחשב, באמצעות תוכנה ייחודית, על מנת לאפשר לעוררת עיון בחומרי החקירה. לא למותר לציין, כי כל הפרה מצד העוררת של התנאים המגבילים שייקבעו, ככל שיוחלט על מעצר בפיקוח אלקטרוני או על שחרור לחלופת מעצר, יובילו להחזרתה למעצר מאחורי סורג ובריאח. אדגיש כי אין בהחלטתי זו כדי להביע עמדה בשאלה אם לאחר שיוגש תסקיר מעצר תהיה הצדקה לשחרורה של העוררת לחלופת מעצר קונקרטי כזו או אחרת. שאלה זו תוכרע על ידי בית המשפט המחוזי לאחר שיבחן את תסקיר שירות המבחן העדכני.

17. בשלב זה, ועד להחלטה אחרת, תיוותר העוררת במעצר מאחורי סורג ובריאח.

ניתנה היום, ח' באלול התשע"ו (11.9.2016).

ש ו פ ט